

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Præsentis Ecclesiæ Benignitas In Administrando Sacramento Poenitentiae

Francolini, Baldassare

Monachij

VD18 14592614-001

Calumnia XII. Temperanda saltèm est aliquo majori Rigore præsens
Ecclesiæ benignitas. Disp. XII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41162

CALUMNIA XII.

Temperanda saltem est aliquo majori rigore prasens Ecclesie benignitas.

DISPUTATIO XII.

Doct. Discr.

Unc age. Quod erat illud, quod in fine præcedentis disputationis dicere volebas, nec tempus dicere

permisit?

Doct. Rig. Id erat, quod ipse calumniam hic vocas, nempe: *temperandam saltè esse aliquo majori rigore prasentem vestram benignitatem*, quod calumniosè dictum non est, sed verissimè: quæ enim attulisti in disput. præcedenti, probant quidem, priscam severitatem non fore modò usquequaque utilem, sed potius perniciosam. Ex hoc autem id solùm sequitur, eam non esse nunc revocandam, non verò esse sustinendam vestram benignitatem.

D. D. Sed hoc etiam ostendi. Non enim

U 2

ostendi

ostendi solum vestram severitatem fore noxiam, sed esse utilem nostram benignitatem.

D. R. Utilis ea sit, id non contendo; sed utilior esset praxis minus benigna, quam vestra, minus severa, quam nostra, temperata videlicet ex utraque; hæc profectò multa commoda antiquæ severitatis afferret, & multa commoda præsentis benignitatis, & rursus esset optima, & stabilis ineundæ inter vos & nos concordia ratio. Puniantur igitur graviores culpa, sin minus plurium annorum poenitentia, ut olim, saltèm aliquorum mensium, aut hebdomadarum labore. Non differatur omnibus criminosis reconciliatio, sed saltèm differatur communio, & ipsa reconciliatio plerisque, Lugent omnes ante absolutionem saltèm domus, sin minus, ante Ecclesie fores, jejuniis antea secretis macerentur, sin minus, squallore publico.

- I.** *D. D.* Serione ista dicis, an, ut me irrideas, aut potius te irridendum exhibeas? Si enim quæ dicta sunt, intellexisses, seriò proponere non posses hoc tuum temperamentum, verè calumniosum, ipsique Ecclesie injuriosum, perinde ea praxim minus utilem utiliori præhabuerit. Fortasse, ut copia cibi nocet stomacho debiliori, ita nocuit ingenio tuo copia argumentorum, quæ protuli. Non igitur huc utar longa disputa-

disputatione, sed brevibus te interrogationibus urgebo.

Meministi, uti praxis nascentis, imò & crescentis Ecclesiæ toto primo, & pene toto altero seculo benigna fuit, & nihil severa?

D. R. Memini, id me legisse in Morino.

D. D. Quid ergo modò severiorem possis? Cur quæ placuit Apostolis, tibi non placeat?

Meministi, uti severior ea tertii, & sequentium aliquot seculorum praxis desit observari, jam facta minùs utilis; nec statim desit, sed per intermedia temperamenta, quæ nec ipsa factis utilia fuere revocandis hominibus ad Pœnitentiam? Quid ergo modò isthæc temperamenta iterum obtrudis?

Meministi, uti eadem ipsa præsens benignitas invaluit, nullo ex illis tot egregiis Pontificibus, qui eo seculo præfuerunt Ecclesiæ, nullo ex illis tot Conciliis per ea tempora celebratis quidquam, cum facillimè poterant, reclamantibus?

D. R. Memini à te fuisse eos Pontifices, & Conventus recensitos.

D. D. At cur non institere pro tuo isto temperamento? Putasne plus te videre, quàm tot Pontifices Doctissimi, tot Concilia? Plus te studere, quàm illi: conservandæ, vel augendæ Ecclesiasticæ disciplinæ.

U 3

Memi-

Meministi, uti innumeri viri sanctissimi, doctissimique, qui eo seculo, & postea florere, cum eadem prorsus benignitate hoc Sacramentum administrarunt, & morum quaestionibus responderunt? Effluxerunt animo tam citò Instructiones Humberti, & Bonaventuræ, Bandelli declarationes, Alberti, Halensis, Raymundi, D. Thomæ, aliorumque doctissimorum hominum responsa?

D. R. Memini, eaque probè teneo.

D. D. Quid ergo eis consentire recusas?

Meministi, uti prædicta benignitas doctrinæ scripturarum, Christi Domini exemplis, & hujus Sacramenti institutioni perbellè consonet, & nihil dissonet Patribus? Quis ergo te scrupulus angit, & retinet?

Meministi, uti eam melioris notæ Theologi propugnent? audisti, qui sint ejus hostes, cujus fidei, cujus doctrinæ, cujus famæ? Hos sequi non pudet?

D. R. Sed pudet etiam aliquot vestrorum Doctorum laxitatem sequi.

D. D. Quid? nostrorum? nostri illi non sunt, nullius sunt. Non agitur hic de temeraria laxitate. De prudenti benignitate agitur, tot argumentis hic recensitis innixa, de consuetudine Ecclesiæ agitur, quam vestri ipsi Doctores *multi temporis* vocant. Ea igitur ex multo tempore obtinet. Negas hoc?

D. R. Non

D. R. Non nego.

D. D. Negas, usum, seu legem, quæ obtinet, abrogandam, aut mutandam novo statuto, quamvis meliùs videatur, non esse, nisi cum aliqua maxima, & evidentissima utilitas ex novo statuto provenit, aut est maxima necessitas ex eo, quòd lex consueta, aut manifestam iniquitatem continet, aut ejus observatio est plurimum nociva? Hæres? At hæc est doctrina D. Thom. 1. 2. qu. 97. a. 2.

D. R. Erit igitur vera.

D. D. Sed verum est illud quoque, præsentem Ecclesiæ benignitatem tam sanctè invec̄tam & confirmatam, tot argumentis, quæ modò enumerabam, innixam, non continere manifestam iniquitatem, nec ejus observationem esse plurimum nocivam. Quis hoc audeat dicere de com̄uni, ac diuturna Ecclesiæ consuetudine?

D. R. Id ego non assero.

D. D. Nec asseres, tuum istud temperamentum continere maximam & evidentissimam utilitatem. Continere aliquam, dices, maximam continere, non dices, nec evidentissimam eam esse dices. Unde enim habes, sic fore utile? Unde nosti tam evidenter eventus futuros? Vel id agnoscit Ecclesia, vel non. Si hoc ultimum, ergo plus tu vides, quàm Ecclesia? Et quem te ipsum facis? Si primum, cur Ec-

U 4

clesia

3. *eleſia ipſa praxim iſtam tuam, continentem maximam, & evidentiffimam utilitatem non inducit? cur eam potiùs Alexander VIII. damnavit? Quid ad hæc? Pudet cauſâ cadere penitens, & victum te fateri? Adhuc temperamentum aliquod velles? Dabo. Duo hæctenus facere conſueviſtis, rigidi Doctores, imò tria. Primò, invehi in Confefſarios nimis laxos, & in Pœnitentes nimis languidos, nihil dolentes, nimis delicatos. Secundò, hortari ad luctuoſâ ex vero dolore, ſublimem ex vero amore, longâ & alperam ex vera ſatiſfaciendi voluntate pœnitentiâ. Tertio, docere, hæc omnia eſſe neceſſaria ad ritè ſuſcipiendum, vel miniſtrandum hoc Sacramentum. Hoc ultimum eſt omnino reſecandum, reliqua duo retinenda. Non enim dum benignitatem prædicamus, eorum Confefſorum vel nequitiam, vel oſcitantiam approbamus, qui Pœnitentem, quamvis rudem, quamvis ſtupidum, quamvis sæpe relapſum, & facilè relapſurum nihil interrogant, nihil ſcrutantur, nihil arguunt, nihil monent, nihil diſponunt, nec Judices, nec Medici, nec Doctores, ſed auditores tantum, & vix auditores. Nec eos Pœnitentes excuſamus, qui nec moneri per ſummam arrogantiam volunt, nec voluntatem veræ emendationis præſerunt. Id genus Confefſorum, & Pœnitentium, qui nimis multi ſunt, & nos redarguimus,*

ut irrisores Sacramentorum. Dum ergo aut hos, aut illos ore vel calamo perstringetis, socios nos habebitis laboris vestri, adiutoresque fidissimos. Et, si vera fateri non piget, non negabis id à me sæpe monitum, & inculcatum fuisse, ne Pœnitens aut indilcussus, aut imparatus, aut solum recitans, veniam donetur, ne Confessor indormiat, ne taceat, ne conniveat, sed excitet, sed arguat, sed eliciat ex corde suspiria, ex oculis lacrymas, ex pectore singultus.

4. Illud quoque alterum laudabiliter facietis, si nempe, quamvis necessarium non sit hæc præstare, præstare tamen optimū esse, doceatis, nempe multum flere ante Confessionem, per aliquot dies, si vacat, & peccata graviora sint, secedere à negotiis; jejniis, reliquisque Pœnitentiæ laboribus demereri magis favorem Divinum, contrariis virtutum actibus proclivem ad culpas voluntatem in sancto proposito obfirmare, rogare Confessorem, ut liberè munus suum exequatur, ut moneat, ut veniam differat, si id expedire videat; publicam quoque ad exemplum aliorum, & sui demissionem profiteri Pœnitentiam, eamque longam & asperam à Confessore petere. Hæc ut optimè fiunt à Pœnitentibus, sic optimè eis commendantur; modò commendentur tantum, non exigantur; perutilia dicantur, sancta, tutissima, non au-

U s tem

tem necessaria. Id ergo totum erit temperamentum, quod quærebas, non benignitatis nostræ, sed severitatis vestræ. Sis in posterum laxitatis censor, ut antea, sis ad rigorem hortator, ut antea, Doctor rigoris non sis, ut antea, Nec, quia ad asperam & severam Pœnitentiam hortaberis tantum, ut voluntariam, non autem propelles, & coges ut necessariam, seu præceptam, idcirco de Pœnitentia minus benemereberis, quin benemereberis magis, facièsque, ut plures severissimæ pœnitentiæ dedant sese. Quæ enim sunt valde difficilia, facilia fiunt, si sponte fiant, præcepto difficilima evadunt. Hinc persuasum semper sapienti cuique fuit, in rebus præsertim arduis parcendum quammaximè præceptis esse, nec in reliquis minus arduis nimis multiplicanda præcepta, quibus absque dubio fieret nimis ardua observantia universorum. Hanc sanè praxim custodivit Christus Dominus, ad ardua quidem, & sublimia nos adhortans, sed pauca, eaque non admodum difficilia præcipiens. Hanc custodivit Ecclesia in Conciliis generalibus congregata, hanc Pontifices universi. Negas id factum à Conciliis generalibus? En Conciliorum Epitome. Percurramus disp. 2. quæ fuere sæculo 13. celebrata. Percurre reliqua. Et ne extra materiam, quam præ manibus habemus, excurramus, ce-

E. II

20

de eorum Canones Pœnitentiales. Reperies satis multos conditos à Conciliis particularibus, à Conciliis generalibus conditos vix reperies. Duos reperies in Niceno primo, nempe 11. & 12. sed eos longè minùs severos, quàm sint canones Basiliæ, aut Nysseni, istàmque ipsam qualemcunq; severitatem, canonis 8. & 13. benignitate suavissimè temperatam. Clericos in Apostasiam lapsos deponi statuerat vetus canon, hinc Concilii Eliberini Patres cap. 51. *Ex omni hæresi, qui ad nos Fidelis venerit, minimè est ad Clerum promovendus, vel si qui sunt in præteritum ordinati, sinè dubio deponentur*, Niceni tamen Patres benigniùs agi mandârunt prædicto can. 8. cum iis Clericis, qui Novatianam hæresim ejurâssent, eòsque in pristinum aut Episcopatus, aut Sacerdotii gradum restitui. Pluribus vel in morte veniam negabant Episcopi non pauci, ut primæ part. 1. disp. 1. ostendi. Id fieri vetant Patres Niceni præd. can. 13. Percurrere jam reliqua Concilia œcumenica 2. 3. 4. 5. 6. & 7. Canones reperies aliquos vindictes delictorum, sed eos solùm ad forum externum pertinentes, eòsque nihil severos, utpote ordinariam pœnam vel depositionis, vel anathematis solis contumacibus, non autem Pœnitentibus indicentes. His ad eò indulgent octavi generalis Concilii Patres, Nicenorum
Pa-

Patrum exemplum secuti, aut etiam prætergressi, post hæresim obstinatissime retentam, si verè resipuerint, in Clero permanere permittant. Lege canonem 25. Non reperis? Reperiam ego. Audi. *Definivimus, ut Clerici ritè prius ordinati à Methodio, vel Ignatio, & resluerunt à consortio Fidelium, ut adhererent Phozii hæresi, & obdurati exemplo Pharaonis nolunt resipiscere, deponantur omnino, imò semper exosifint, ut Esau. Nifortè ab magnam Pœnitentiam à misericordia Ecclesiæ admissi fuerint. Percurramus, quæ supersunt usque ad seculum 15. quo, ut dicitis, totus pœnitentiæ rigor desit, nempe Lateranensia tria. Sed in illis austerum nihil, canon, Pœnitentialis nullus, nisi fortè in secundo sub Innocentio II. In hoc enim (si bene memini) agitur de Pœnit. can. 22. Audiveram sinceram, & canonicam de Pœnit. doctrinam, Sanè quia inter cœtera unum est, quod sanctam maximè perturbat Ecclesiam, falsa videlicet pœnitentia, Confratres nostros Episcopos, & Presbyteros admonemus, ne falsis pœnitentiis laicorum animas decipi, & ad Infernum pertrahi patientur. Nunc audi, quæ sit habenda falsa pœnitentia. Falsam autem pœnitentiam esse constat, cum spretis pluribus de uno solo pœnitentia agitur, aut cum sic agitur de uno, ut non discedatur ab alio, unde scriptum est, qui totam legem servaverit, offendat autem in uno, factus est*

E. II

20

est omnium reus, scilicet quantum ad vitam aeternam. Sicut enim peccatis omnibus esset involutus, ita si in uno tantum maneat, aeterna vitæ æternam non intrabit. Falsa etiam sit pœnitentia, cum pœnitens ab officio vel curiali, vel negotiali non recedit, quod sine peccato agi nulla ratione prevalet, aut si odium in corde gesterur, aut si offenso cuilibet non satisfaciat, aut si offendentis offensus non indulgeat, aut si arma quis contra justitiam gerat.

Quid hic reponis, mi Doctor? Falsam pœnitentiam non appellat hic Pontifex, quam vos appellatis, nempe brevi tempore conceptam, non testatam longo fletu, non probatam præviis laboribus, sed non universalem, non volentem propositum vitandi omnia, non remotentem occasiones proximas. Quid exigit ea, quæ non exigit Pontifex in Concilio generali, quæque nulla alia generalis Synodus postulavit?

Percurramus jam undecim, aut etiam duodecim concilia generalia, nempe quotquot primis duodecim seculis ab universa Ecclesia legitime congregata celebrata fuere, nec aliquid in illis deprehendimus, quod vestrum rigorem sonet, nullum vestrum canonem pœnitentialem; nunquam vetitum aut Pœnitentes absolvi statim, aut absolvi relapsos, aut pravis habitibus

bitibus nondum exolutos, quamvis priora eo tempore celebrata fuerint, quo, ut dicitis, tam rigidè fuit Pœnitentia administrata, posteriora verò iis infelicissimis temporibus, rigore maximum deposcere videbantur, aut propter errores Gilberti Porretani, Petri Abælardi, Petri de Bruis, & Arnaldi Brixiani, aut propter hæreses Basilidis, Menandri, Marcionis, & Maneris ab Albigensibus renovatas, aut propter adeò communem, habitamque jam veluti licitam incontinentiam, usuram, & symoniam, quæ severis quidem externi fori legibus vindicanda judicarunt Patres, non autem isthac, quam prædicatis, voluntarii, internique fori severitate; vel praxim antiquam eam vocetis, vel antiquæ, novæque temperamentum.

6. A Conciliis generalibus gradum faciemus ad Pontifices Romanos extra concilia docentes, statuentisque. En vitæ Pontificum, eorum Equistolæ, responsa, canones. Profer aliquid ex ipsis, quod rigorem sapiat. Jam video, te velle aliquot eorum responsa ostendere, quæ in Morino legisti, in quibus plurimum anorum pœnitentiam ab eis aliquando impostam, constat. Sed primò hujusmodi responsa eorum Pontificum non sunt, quos præ cæteris aut ex antiquitate, aut ex sanctitate, aut ex doctrina

doctrina celebramus. Secundò, ii ipsi, quorum
 responsa proferre paras, eas pœnitentias indu-
 cunt pro gravissimis delictis apostasiæ, parrici-
 dii, & similibus, qui etiam modò severe puni-
 untur. Tertiò, hæ ipsæ longiores pœnitentiæ
 ab his Pontificibus impositæ longè mitiores
 sunt iis, quæ iisdem Pœnitentibus ab eorum
 Episcopis impositæ priùs erant, quarum pro-
 inde temperamentum potius erant, quàm Pon-
 tificiæ pœnitentiæ, nec mitius temperamentum
 erant, ne Episcopis id continuò dolentibus, ac
 de Pontificia benignitate expostulantibus, ut
 alibi ostendi, major daretur occasio querela-
 rum. Cæterùm profer canonem aliquem, aut
 responsum eorum sanctissimorum Pontificum,
 qui tertiò, quartò, quintò, aut sextò seculo flo-
 ruere, nempe eo tempore, quod vos vultis esse
 omnium ætatum exemplar. Profer eorum ca-
 nonem aliquem rigidiorem. Profer aliquam
 Epistolam, qua Episcopos ad rigidiùs agendum
 eum Pœnitentibus hortentur. Protuli ego
 multas in hisce meis disputationibus, quibus
 rigidos Episcopos redarguunt, easque sanctif-
 morum Pontificum Soteri, Julii, Cœlestini,
 Leonis. Profer aliquid de Pœnitentia Romani-
 no, quòd tibi suffragetur. Profer ex eo, quod
 mihi suffragatur, Petrus Blesensis in opusc. de
 Pœnit. & satisf. seu in Epist. ad quendam Ab-
 batem

batem justò severiorem. *Oportet*, inquit, *sicut dicitur in Pœnitentiâ Romano, ut Sacerdos in multa mansuetudine, & benignitate suscipiat Pœnitentem.* Profer veterem aliquem Scriptorem testantem, Ecclesiam Romanam conluevisse per eas longas, & varias stationes ducere Pœnitentem, profero ego Hieronymum solius fletûs, & squaloris in foribus Ecclesiæ facientem mentionem in Fabiolæ pœnitentiâ. Profero Sezomenum publicam Ecclesiæ Romanæ pœnitentiam ita describentem lib. 7. cap. 16. ut clarè appareat, longè mitiùs eam in Romana Ecclesia, quàm in cæteris, quàmque Græci canones exigerent, fieri conluevisse. Profer demum aliquod antiquitatis monumentum, unde probes severos cum Pœnitentibus fuisse Romanos Pontifices. Ostendi ego initio partis 1. in Instructione Clerici Romani, benignissimos fuisse semper Romanos Pontifices, eoque nomine impiorum hominum odium incurrisse. Vide jam, cui benignitas displicuerit, cui placuerit semper. Placuit Conciliis generalibus, placuit Romanis Pontificibus, displicuit Paganis, ut refert August. à nobis disp. 6. par. 2. recitatus, displicuit Montanistis, Novatianis, uno verbo, iis displicuit, quibus Fidei doctrina displicuit.

D.R. Non faxit Deus, ut id mihi displiceret

ceat, quod Ecclesiæ placet, & soli, displicet ho-
stibus Fidei, aut unitatis & concordia, aut ju-
stæ moderationis. Rigores meos execror,
tuæque sententiæ, quam Ecclesiæ universalis,
quàmque Ecclesiæ Romanæ propriam esse jam
video, volens, libénsque subscribo.

*D. D. Deo gratias, qui dedit nobis vi-
sionem per Dominum JESUM CHRISTUM*
1. Cor. 15. 57.

LAUS DEO.

X IN.